

TRANSPORDIAMET

/*ASUTUSESISESEKS KASUTAMISEKS

Märge tehtud:

Kehtib kuni:

Alus:

Teabevaldaja: Transpordiamet*/

Maret Mets
Rahandusministeerium
maret.mets@fin.ee

Teie 09.10.2025

Meie 13.10.2025 nr 11.2-7/25/27245-1

Transpordiameti seisukoht ettepanekule

„Maksusoodustuse lahendus puudega inimeste jaoks ümberehitatud ja kohandatud sõidukite piires“

Kommentaariid maksusoodustuse üldiste tingimuste osas.

Transpordiamet (TRAM) ei toeta põhimõtet, et inimese puuet ja sellega seotud mootorsõidukimaksusoodustust on võimalik tuvastada olemasolevate sõiduki andmete alusel või abil.

Liiklusregister ei sisalda täpseid ega ammendavaid andmeid kõikide puudega isikute sõidukite ümberehituste kohta:

- käsijuhtimisseadmete paigaldust ei registreerita juhul, kui sõidukit on võimalik kasutada ka ilma kohanduseta. EPIK hinnangul ei ole käsijuhtimise seadmete paigaldust enam kui viie aasta jooksul ümberehitusena registrisse kantud ning seda ei nõua ka Transpordiamet EPIK-u ettepaneku alusel;
- kui sõiduki istmed on kinnitatud siinidele, millele on võimalik kinnitada ka ratastooli, siis tootja deklaratsiooni alusel kantakse liiklusregistrisse sõidukile märge ratastooli vedamise võimekuse kohta (nt. 1 RATASTOOLI KOHT 2 ISTEKOHA ASEMEL). Seetõttu on registris palju sõidukeid, millel on ratastooli vedamise võimekus, kuid sõidukit ei pruugita kasutada puudega isiku vedamiseks.

Ühtlasi ei oleks kohane kohustada täna tulema puudega isukuid nüüd Transpordiameti büroosse, et tõendada sõiduki ümberehitust või kohandust, mis oleks neile liigne koormus. Arvestades lisaks seda, et sõidukeid ostetakse-müüakse regulaarselt, siis see tähendaks seda, et nad ei saa tarbida Transpordiameti e-teenust sõiduki võõrandamisel või omandamisel, mis on soodsam, kiirem ja mugavam, kuna nad peavad külastama Transpordiameti teenindusbürood, et müümisel sõidukilt ümberehituse või kohanduse märge eemaldada ja uue sõiduki ostmisel see taas peale panna.

Sõiduki tehnilised andmed ei ole isiku puude tuvastamiseks ja maksusoodustuse määramiseks olulised, lisaks sellele jääksid paljud puudega inimese kasutuses olevad sõidukid soodustusest ilma, kuna leibkonnas või olla ka tavaline kohandamata sõiduk, millega veetakse puudega pereliiget või lähisugulast. Samas kui osa sõidukeid, millel on ratastooli vedamise võimekus, kuid mida ei kasutata puudega inimese vedamiseks, võiksid ekslikult kvalifitseeruda soodustuse alla.

Transpordiamet peab seetõttu otstarbekaks, kui kavandatakse maksusoodustuse andmine ikkagi isikupõhiselt läbi Sotsiaalkindlustusameti spetsiaalse toetusmeetme, s.t puude ja vajaduse tuvastamise kaudu, mitte sõidukipõhiselt, lisaks võib aasta jooksul vahetada isik sõiduki välja, kas vana hävineb või vahetatakse uuema vastu. MTA saab vajadusel SKAga jagada infot, kellele ja millises mahus aastamaksu teade jooksval aastal koostatud, nagu MTA kolleegid kohtumisel markeerisid. See tagaks õiglasema ja täpsema rakendamise ning oleks kooskõlas ka põhiseadusliku võrdsuspõhimõttega. See toetaks ka õiguskantsleri poolt viidatud põhimõtet, et maksusoodustus peab lähtuma isiku tegelikust vajadusest, mitte sõiduki tehnilistest omadustest.

Kommentaariid lisandunud tingimuste osas:

- *Iga sõiduki ümberehitus ja kohandus ei sobi, seaduses peaks loetlema millised kohandused sobivad.*

Liiklusregistris on kokkuvõtvalt 3 tüüpi puudega inimestega seotud sõidukite ümberehituste märged:

- Ratastooli koht, mis on kasutatav mõne tavalise istme eemaldamisel või on kogu aeg kasutatav;
- Invatõstuk/ramp/kaldtee, mis lihtsustab ratastooliga inimese sisenemist sõidukisse;
- Juhtimisseadmete kohandused.

Kui soovitakse ikkagi sõidukiga siduda inimeste puude ja maksusoodustuse info, siis tuleb TRAM e-teeninduses lisada sõiduki juurde sõiduki omaniku või vastutava kasutaja poolt täidetav väli „Kasutatakse puudega inimese veoks“, mis oleks mootorsõidukimaksu vabastuse aluseks. TRAM antud andmevälja õigsust ei saa kontrollida, kuna puudub isikute tervisega seotud andmetele ja liikluses sõidukite üle TRAM järelevalvet ei tee.

Vajalikud IT arendused:

- liiklusregistri andmemudeli täiendamine uue välja lisamiseks („Kasutatakse puudega inimese veoks“);
- tehniliste andmete muutmise korral “puudega inimese veoks” märke eemaldamine;
- e-teeninduse kasutajaliidese arendus vastava andmevälja lisamiseks;
- X-tee teenuse täiendamine andmevahetuseks MTA-ga;
- määruse või juhendi koostamine, mis täpsustab, kuidas ja kelle poolt välju täidetakse ning mis tõendab soodustuse aluse kehtivust.

Rõhutame veelkord, et Transpordiamet ei saa sellise andmevälja õigsust kontrollida, kuna meil puudub ligipääs isikute terviseandmetele ning järelevalve sõiduki tegeliku kasutuse üle ei kuulu Transpordiameti pädevusse.

Arvestades arenduste mahtu ja sõltuvusi, on **optimistlik arenduse valmimistähtaeg 1. jaanuar 2027**. Arenduse maksumus esialgse hinnangu põhjal on 25 000 € (+km).

Seadusandlus

Kui seaduses otsustatakse maksusoodustuse alusena kasutada sõiduki tehnilist kohandust (ehk invasõiduki märke), tuleks määratleda ka, kas tõendamine toimub ühekordselt või korduvalt. Ühtlasi tuleb koostöös KLIMI ja AKIga analüüsida, kas täiendamist vajab ka Liiklusregistri pidamise põhimäärus, kuna hakkame koguma täiendavaid andmeid sõiduki kohta, mida võib kaudselt seostada isikutega, rääkimata sellest, kui tegemist on terviseandmetele tehtava viitega.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Jürgo Vahtra

juhataja

sõidukite tehnoosakond

Jürgo Vahtra

53268406, Jurgo.Vahtra@transpordiamet.ee